

Kommentarer angående prioritering av vård och insatser i samband med covid-19-pandemin ur perspektiv från hälso- och sjukvården för barn och unga.

Socialstyrelsen har tagit fram två dokument för prioritering av hälso- och sjukvård under covid-19-pandemin. I **Nationella principer för prioritering inom intensivvård under extraordinära förhållanden** (1) ges vägledning avsedd att underlätta de avvägningar som uppstår när kapaciteten inte räcker till alla som har behov av intensivvård. Dokumentet **Nationella principer för prioritering av rutinsjukvård under covid-19-pandemin** (2) ger vägledning för prioritering av övrig vård.

Nationella arbetsgruppen för barnhälsovård (NAG BHV) har tagit fram rekommendationen **Barnhälsovård under Covid-19-pandemin** (3) som också innefattar stöd för tillfälliga prioriteringar när behoven överstiger tillgången till resurser i den aktuella pandemin. NAG BHV rekommenderar (kort sammanfattat) prioritering av barn under ett år och vaccinationer till barn 0-5 år. Första hembesöket och teambesök med läkare och sjuksköterska vid 4 veckor bör inte prioriteras bort. För det senare finns stöd i dokument 2 som anger att medicinska bedömningar av hälsotillstånd inte bör prioriteras bort.

Detsamma gäller Nationella arbetsgruppen för elevhälsa i Svenska skolläkarföreningens regi som i samråd med Riksföreningen för skolsköterskor utarbetat **Elevhälsa under Covid-19-pandemin** (4) respektive **Prioriteringar för Elevhälsans Medicinska Insatser (tidigare "Skolhälsovården") under Covid-19-pandemin** (5). Dessa prioriterar bl. a vaccinationer, hälsobesök för elever med särskilda behov, utredningar inför ansökan till särskola samt initial bedömning av nyanländ elev.

Samtliga dokument vilar på prioriteringsplattformens grundprinciper; människovärdesprincipen, behovs-solidaritetsprincipen och kostnadseffektivitetsprincipen där den sistnämnda är underordnad de två första.

Svenska barnläkarföreningens utskott för etik och barnets rättigheter har diskuterat några prioriteringsetiska frågeställningar relaterade till barn och covid-19-pandemin.

1. Personal går nu från barn- och ungdomskliniker på flera ställen i landet över och förstärker vården för vuxna. Skolsköterskekompetens och resurser från BVC omprioriteras i vissa fall till vård- och omsorgsarbete på sjukhus. Elektiv hälso- och sjukvård för barn prioriteras bort till förmån för akuta behov inom vuxensjukvården, inte sällan utan att behoven tydligt och dokumenterat har vägts mot varandra.
2. Barn befinner sig under utveckling och fördröjda åtgärder kan därför få andra konsekvenser än för vuxna. Utvecklingspotential och tillväxt kan gå förlorad. Barnkonventionen betonar barn och ungas rätt till överlevnad och utveckling i artikel 6 och i artikel 24 även barn och ungas rätt till bästa möjliga hälsa. Vid prioriteringar bör detta beaktas.
3. Dokument 2 ger endast stöd för att nedprioritera under en kortast möjliga tid. I sammanhanget bör man komma ihåg att sjukvården kämpade med köer och prioriteringar inom dessa köer redan innan pandemin. 6-12 månaders

reduktion av elektiv verksamhet kommer att skapa ett vårdbehov som kanske aldrig kan tillfredsställas, om inte betydande resurser tillförs efter att pandemin är över. Planerad verksamhet ska inte avstanna så länge det finns möjlighet att utföra den på ett säkert sätt och utan att inkräkta på andra insatser med högre angelägenhetsgrad. Vid samtal med barnläkare i landet framkommer att elektiv verksamhet i ganska stor omfattning kan upprätthållas under pågående pandemi, med vissa modifieringar och inskränkningar.

4. Barns rätt till skydd behöver beaktas under den rådande situationen. När vård och övriga samhällsfunktioner prioriterar hårt och barnen till stor del vistas i hemmen med mindre insyn från omgivningen finns risk för att barn som far illa inte upptäcks och uppmärksammas i samma utsträckning som i normalfallet. Denna aspekt bör beaktas vid bortprioritering av exv. fysiska besök, hembesök av BVC och skolhälsovårdens aktiviteter. Vårdpersonal och andra professioner måste öka sin lyhördhet och beredskap för dessa barn och unga.

Mvh/

BLF's utskott för etik och barnets rättigheter

BLF's styrelse

Länkar:

1. <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/nytt-stod-med-nationella-principer-for-prioritering-inom-intensivvard/>
2. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/nationella-principer-for-prioritering-av-rutinsjukvard-covid19.pdf>
3. <https://www.rikshandboken-bhv.se/for-bhv/aktuellt-i-barnhalsovarden/rekommendationer-for-barnhalsovard-under-covid-19-pandemin/>
4. <https://slf.se/svenska-skollakarforeningen/vart-arbete/styrdokument>
5. <http://www.skolskoterskor.se/prioriteringar-for-emi-under-covid-19-pandemin>